

Ontsnappen aan de tijdgeest

Wat is de tijdgeest toch een wonderlijk fenomeen. Plotseling lijkt een verandering in de tijdgeest uit het niets te komen en bezit te nemen van de wereld. Ineens hebben dan de bankdirecteur, de politiemann, de welzijnsweker, de schoolmeester en de predikant het over dezelfde dingen en gebruiken zij dezelfde woorden. De schrijver Nescio vroeg zich af wie toch de maker van het spoorboekje was, maar ik vraag me bij voortduring af wie de maker van de tijdgeest is en waar de tijdgeestmaffia ergens zetelt.

Laten we eens een kleine reis maken door het land van de tijdgeest. De taal is hierbij onze gids, want de tijdgeest weerspiegelt zich bij uitstek in nieuwe woorden. Één van deze nieuwe woorden is de term 'flexplek'.

Waar werknemers tot voor kort veertig jaar lang dezelfde baan hadden op een vaste plek, zijn zij nu voortdurend aan het *job hoppen* en zij zitten daarbij op flexplekken. Het door de 'manager operationalisering veranderingsprocessen' uitgerolde en geïmplementeerde concept hierachter is dat we in de *open space* moeten werken. De aloude bureaus vol chaotische stapels papier zijn hierbij getransformeerd tot *clean desks* waar je naar keuze ergens kan gaan zitten met je laptop (soms zijn er ook *chilly* zitzakken!) Je kan zo steeds wisselende mensen ontmoeten om daarmee nieuwe uitdagingen aan te gaan.

Aan een zekere universiteit in dit land zijn er nu zelfs voor de docenten theologie flexplekken. De universitair docenten mogen naast hun flexplek een verrijdbaar plankje met een halve meter boeken hebben, hoogleraren krijgen een meter verrijdbare plank! Aldus is zelfs geletterdheid een flexibel begrip geworden! Waar zijn de tijden gebleven dat ik bij mijn promotor Anthonie Vos op zijn kamer aan de (door de barbaren inmiddels geheel opgeheven) Theologische Faculteit van de Utrechtse Universiteit aan de Uithof zat te midden van drieduizend boeken?

Zelfs op mijn goede oude Driestar ging het woord 'flexplek' vallen ten tijde van een grootscheepse interne verhuizing. Gelukkig verdween het idee weer snel en heb ik mijn geheel en al inflexibele plek, waar ik al zeventien jaar volledig aan verknocht ben, mogen behouden. Alleen de vloerbedekking van onze kamer is vervangen! Op deze vertrouwde plek word ik omringd door foto's en kaartjes van (oud)studenten en ook dit schooljaar zijn er weer blijvende herinneringen bij gekomen!

Het is mijn grote angst dat de tijdgeest ook mij te pakken gaat krijgen. Met hand en tand verzet ik mij ertegen. Houd ik het vol tot mijn pensioen om te ontsnappen aan allerlei, door de waan van de dag gedicteerde vernieuwingen? Regelmatig droom ik 's nachts van de tijdgeest die mij achtervolgt zoals ik als kind in mijn dromen werd achtervolgd door de kinderlokker in het donkere park: Mijn benen zijn van lood en er is geen ontsnappen aan.

Volgens sommigen ben ik echter wel degelijk beïnvloed door de tijdgeest. Ik was toch altijd tegen het gebruik van laptops en powerpoint in de les? Maar op facebook en twitter circuleert (dat weet ik van horen zeggen!) een fotobericht waarop te zien is hoe ik op de Guido de Bres een masterclass over Lewis geef met gebruikmaking van laptop en powerpoint. Onder de foto staat: 'We zijn getuige van een wereldhistorisch moment: Ewald Mackay gebruikt voor het eerst in zijn leven laptop en powerpoint in de les!'

Ik kan dit uitleggen! Het zit namelijk zo. Tijdens deze les wilde ik een mooie plaat laten zien uit een geïllustreerde uitgave van *Het betoverde land achter de kleerkast* van C.S. Lewis. Ik was dit boek echter vergeten mee te nemen en kon de tekening niet tonen. Eén van de deelnemers van de masterclass, mijn goede oude oud-wiskundeleraar meneer De Bruin, was zo aardig om in de pauze zijn laptop te halen, deze aan te sluiten op de beamer en genoemde afbeelding te tonen. Twee andere deelnemers, Rian Vogel en Bart Jan Spruyt, pakten daarop als typische kinderen van de nieuwe tijdgeest meteen hun mobieltjes en namen genoemde foto en plaatsten deze inclusief de

hierboven geciteerde boeventekst op facebook! Aldus ben ik hopelijk weer ontsnapt aan de tijdgeest!

Waarom leveren we ons toch zo gemakkelijk uit aan de tijdgeest? Waarom omarmen we massaal al deze oerlelijke woorden? Waarom zijn we niet bestendiger en zoeken we niet meer de eigen kleur? Cruciaal is hierbij dat we de geschiedenis kennen en daarin wonen. Lewis zei het in 1939 al: 'Alleen wie in andere tijden gewoond heeft, is in zekere mate immuun voor de stortvloed van onzin waarmee pers en ether van de eigen tijd ons overspoelen'.

Dr. Ewald Mackay